

(i) Printed Pages : 4

Roll No. ....

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

|   |   |   |   |   |
|---|---|---|---|---|
| 2 | 5 | 8 | 6 | 3 |
|---|---|---|---|---|

Exam. Code :

|   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| 0 | 4 | 0 | 3 |
|---|---|---|---|

Master of Arts (Sociology) 3<sup>rd</sup> Semester  
(2124)

**METHODOLOGY OF SOCIAL RESEARCH**

**Paper : SOC-R-426 (In all Mediums)**

**Time Allowed : Three Hours]**

**[Maximum Marks : 80**

**Note :—** Attempt **FIVE** questions in all, including Question No. 1 which is compulsory and selecting **ONE** question from each Unit.

1. Answer all the following in about **30-35** words each :

- (i) Empiricism.
- (ii) Objectivism.
- (iii) Subjectivity.
- (iv) Value Neutrality.
- (v) Triangulation.
- (vi) Universe.
- (vii) Sampling Error.
- (viii) Narratives.
- (ix) Ethnography.
- (x) What is Grounded Theory ?

10×2=20

**UNIT-I**

2. Explain constructivism as an Epistemological School of Research.

15

3. What is Positivism ? Discuss the relevance of positivism in contemporary research. 15

### UNIT-II

4. Discuss limits of quantification in Social Research. 15  
5. What is Methodological Individualism ? How it is different from Methodological Collectivism ? 15

### UNIT-III

6. Define Sampling. Discuss advantages and disadvantages of Sampling. 15  
7. Discuss various types of probability sampling with examples. 15

### UNIT-IV

8. Write a note on Action Research. 15  
9. Discuss strength and weaknessess of Qualitative Research. 15

### (हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल पांच प्रश्न करें, जिसमें प्रश्न संख्या 1 शामिल है जो कि अनिवार्य है और प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करें।

1. निम्नलिखित सभी के उत्तर लगभग 30-35 शब्दों में दें :

- (i) अनुभववाद ।
- (ii) वस्तुवाद ।
- (iii) व्यक्तिपरकता ।
- (iv) मूल्य तटस्थता ।
- (v) त्रिकोणीकरण ।
- (vi) ब्रह्मांड ।
- (vii) नमूना त्रुटि ।
- (viii) आख्यान ।
- (ix) नृवंशविज्ञान ।
- (x) ग्राउंडेड थ्योरी क्या है ?

10×2=20

### ਯੂਨਿਟ-1

2. ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਦੇ ਜ਼ਾਨਮੀਮਾਂਸਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਰੂਪ ਮੇਂ ਰਚਨਾਵਾਦ ਦੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੇਂ। 15
3. ਪ੍ਰਤਯਕਸ਼ਵਾਦ ਕਯਾ ਹੈ ? ਸਮਕਾਲੀਨ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਮੇਂ ਪ੍ਰਤਯਕਸ਼ਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। 15

### ਯੂਨਿਟ-2

4. ਸਾਮਾਜਿਕ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਮੇਂ ਪਰਿਮਾਣੀਕਰਣ ਦੀ ਸੀਮਾਓਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। 15
5. ਪਛਤਿਗਤ ਵਯਕਿਤਵਾਦ ਕਯਾ ਹੈ ? ਯਹ ਪਛਤਿਗਤ ਸਾਮੂਹਿਕਤਾ ਸੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭਿੰਨ ਹੈ ? 15

### ਯੂਨਿਟ-3

6. ਨਮੂਨਾਕਰਣ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇਂ। ਨਮੂਨਾਕਰਣ ਦੇ ਲਾਭ ਔਰ ਹਾਨਿ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। 15
7. ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਸਾਥ ਸੰਭਾਵਯਤਾ ਨਮੂਨਾਕਰਣ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। 15

### ਯੂਨਿਟ-4

8. ਏਕਸ਼ਨ ਰਿਸਰਚ ਪਰ ਏਕ ਨੋਟ ਲਿਖੇਂ। 15
9. ਗੁਣਾਤਮਕ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਦੀ ਸ਼ਕਿਤ ਔਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀਯੋਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। 15

### (ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।

1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਾਰੇ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 30-35 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :
  - (i) ਅਨੁਭਵਵਾਦ।
  - (ii) ਉਦੇਸ਼ਵਾਦ।
  - (iii) ਵਿਅਕਤੀਪਰਕਤਾ।
  - (iv) ਮੁੱਲ ਨਿਰਪੱਖਤਾ।
  - (v) ਤਿਕੋਣਾ।

(vi) ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ।

(vii) ਸੈਂਪਲਿੰਗ ਗਲਤੀ।

(viii) ਬਿਰਤਾਂਤ।

(ix) ਨਸਲੀ ਵਿਗਿਆਨ।

(x) ਗਰਾਊਂਡਡ ਥਿਊਰੀ ਕੀ ਹੈ ?

10×2=20

### ਯੂਨਿਟ-I

2. ਖੋਜ ਦੇ ਗਿਆਨ-ਵਿਗਿਆਨ ਸਕੂਲ ਵਜੋਂ ਰਚਨਾਵਾਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।  
15

3. ਸਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਕੀ ਹੈ ? ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।  
15

### ਯੂਨਿਟ-II

4. ਸਮਾਜਕ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਪਰਿਮਾਣੀਕਰਣ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।  
15

5. ਵਿਧੀਗਤ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦ ਕੀ ਹੈ ? ਇਹ ਮੈਥੋਡੋਲੋਜੀਕਲ ਕਲੈਕਟੀਵਿਜ਼ਮ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ?  
15

### ਯੂਨਿਟ-III

6. ਸੈਂਪਲਿੰਗ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਨਮੂਨਾ ਲੈਣ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।  
15

7. ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।  
15

### ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਐਕਸ਼ਨ ਰਿਸਰਚ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।  
15

9. ਗੁਣਾਤਮਕ ਖੋਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।  
15